

Najboljše novice iz sveta

www.sloga-platform.org

September 2023

VARNOST OTROK - V več državah se je umrljivost otrok zmanjšala za več kot 75 odstotkov · Foto: Media Lens King

Izjemen napredek v boju proti eni največjih življenjskih tragedij na svetu

■ Stopnja umrljivosti otrok se je v zadnjih treh desetletjih močno zmanjšala, kar pomeni, da je vsak dan rešenih več deset tisoč otroških življenj..

Anders Seneca Bang

Teško si predstavljam kaj hujšega od smrti otroka. A umiranje otrok je žal vsakodnevni dogodek. Po svetu vsak dan umre na tisoče otrok, mlajših od pet let. To pomeni, da vsako leto umre pet milijonov otrok.

Kljub temu imamo razlog za upanje. Med letoma 1990 in 2021, ki je zadnje, za katero so še na voljo podatki, se je svetovna umrljivost otrok zmanjšala za 61 odstotkov.

“Dosežen je bil izjemen napredek,” pravi Steven Lauwerier, direktor oddelka za zdravje pri Svetovnem skladu Združenih narodov za otroke (UNICEF), največji svetovni organizaciji, ki se posveča otrokom. Vsak dan preživi več kot 21.000 otrok, mlajših od pet let, ki bi brez doseženega napredka umrli..

“To pomeni, da je bilo leta 2021 rešenih približno 8 milijonov več otroških življenj kot leta 1990,” pravi Steven Lauwerier, ki v tem vidi enega največjih svetovnih dosežkov na področju zdravja.

Rešitev je preprosta

Velik napredek na področju zdravja otrok je posledica številnih pobud. Veliko več ljudi ima dostop do zdravstvenega varstva, veliko več porodov pa spremlja

usposobljeno osebje, denimo babice in medicinske sestre.

Steven Lauwerier pojasnjuje, da je vse več ljudi imuniziranih. Milijarde ljudi imajo dostop do neoporečne vode. Izboljšali sta se higiena in prehrana, boljše so tudi sanitarne razmere. In vse to uspešno deluje.

„Recept za boljše zdravje je pravzaprav zelo preprost,” pravi. Poudarja, da se je v državah, kot so Malavi, Uganda in Etiopija, umrljivost otrok zmanjšala za več kot 75 odstotkov.

“Recept za boljše zdravje je pravzaprav zelo preprost.

Steven Lauwerier, vodja oddelka za zdravje pri Skladu Združenih narodov za otroke (UNICEF)

Uvodnik

Solidarnost naj bo naša temeljna vrednota

Tanja Fajon, podpredsednica vlade in ministrica za zunanje in evropske zadeve Republike Slovenije

Ena od značilnosti slovenske družbe, ki me kot Slovenko navdajajo s ponosom, je, da visoko cenimo in spoštujemo pravičnost, enakopravnost, raznolikost, strpnost, predvsem pa solidarnost. Tem vrednotam sledi tudi naša zunanja politika.

Solidarnost je temeljna vrednota doma in v mednarodni skupnosti – pomaga pri doseganju miru, stabilnosti, napredka in pravičnosti. Kako pomembno je izkazovati solidarnost s tistimi, ki potrebujejo zaščito in nujne življenjske potrebščine, smo ob nedavnih katastrofalnih poplavalah občutili na lastni koži.

Brez mednarodne solidarnosti ni skupnega napredka. Skozi mednarodno solidarnost lahko države združimo moči pri odzivanju na globalne izzive, kot so podnebne krize, revščina, prehranska varnost in migracije.

Vsak naš prispevek je korak k temu, da se bomo lažje spoprijeli s kriznimi razmerami, v katerih se ljudje počutijo nemočne in potrebujejo pomoč drugih.

Vsak naš prispevek je korak k pravičnejši in bolj demokratični družbi.

Vsak naš prispevek je korak k spremeni življenj na boljše. Uživajte v branju »najboljših novic iz sveta« in ostanite solidarni!

„Te države prednostno vlagajo v zdravstveno varstvo, pri čemer se osredotočajo na to, da bi zdravnike in medicinske sestre približali državljanom, da bi jim lahko pomagali pri zdravljenju in prehrani. Posebno pozornost so posvetili iskanju necepljenih otrok, ugotavljanju vzrokov za njihovo necepljenost in iskanju rešitev, da se cepijo,” pravi.

Vendar pa bo pot za zagotovitev zdravja vseh otrok še dolga. Več kot 50 držav ne hodi v smer, ki bi vodila do zmanjšanja umrljivosti otrok do leta 2030.

„Vsako leto še vedno umre pet milijonov otrok. To se ne bi smelo dogajati in svetovna skupnost mora ukrepati,” pravi Steven Lauwerier. „Vseeno pa lahko rečemo, da je bil dosežen že velik napredek in ni razloga, da nam ne bi uspelo.“

Slovenske nevladne organizacije smo povprašali o najbolj pozitivnih dogodkih in zgodbah iz njihovega delovanja

UMANOTERA
25 let sooblikujemo trajnostno družbo.

Umanotera: Temelj blaginje vsake skupnosti sta razpoložljivost in kakovost življenjskih virov: vode, rodovitnih tal, čistega zraka, biotske raznovrstnosti in njenih za človeka nepogrešljivih ekosistemskih storitev, energije in tudi za življenje ugodnega podnebja. Vse to ne le omogoča preživetje, ampak ključno vpliva tudi na materialno in družbeno blaginjo.

Številne suverene, aktivne in odgovorne skupnosti, ki so upravljanje naravnih in drugih virov v svojem okolju vzele v svoje roke, to že potrjujejo. Dobre prakse v Sloveniji in po svetu že obstajajo in vztrajno orjejo ledino. Najdemo jih na mnogoterih področjih in v različnih organizacijskih oblikah, kot so denimo zadruga malih kmetov, družinske ekološke kmetije, skupnostni vrtovi, alternativne ekonomije (skupna raba, izposoja, izmenjava), skupnostno trajnostno gospodarjenje s krajino, podjetja s konvencionalno lastniško strukturo (z notranjim lastništvom in delavskim soupravljanjem) in njihovo povezovanje v verige in grozde, ekološka naselja, energetske skupnostni projekti, stanovanjske zadruga, alternativne valute ... Naj dobre prakse, ki smo jih zbrali tudi na skupnem zemljevidu na www.DovoljZaVse.si, služijo kot navdih in spodbuda za prenos v kraje drugod po Sloveniji!

**FORUM ZA
ENAKOPRAVEN
RAZVOJ**

V **FER**-u smo ponosni, da smo že 8 let neprekinjeno prisotni v Ugandi. Na ta način zagotavljamo zaupanje lokalne begunske partnerske organizacije HOCW in njenih uporabnikov, lokalno lastništvo ter trajnost. HOCW smo močno okrepili, da je sposoben izvajati kakovostne, prepotrebne dejavnosti za širok krog uporabnikov.

Zavod KROG
institute circle

V **Zavodu Krog** imamo priložnost spoznati ogromno novih ljudi in z njimi pisati čudovite zgodbe. Nič ne prinaša večjega zadovoljstva kot doseganje skupnih ciljev za bolj vključujočo in solidarno globalno družbo. Najboljši del je vsekakor videti dobre rezultate našega dela neposredno pri ljudeh, s katerimi sodelujemo, od mladih prostovoljcev pa do starejših, ki se združujejo med pridobivanjem izkušenj v naših projektih ter tako tkejo močnejšo socialno mrežo medsebojne pomoči, podpore in povezav. Skrb za ljudi in sodelavce je tisto najboljše, kar se nam dogaja pri opravljanju vsakodnevnih aktivnosti, povezanih z izpolnjevanjem našega poslanstva.

Najboljše, kar se je zgodilo naši organizaciji, je to, da smo prepoznani kot organizacija, ki se osredotoča na ljudi, in s svojim delom pozitivno vpliva na življenje lokalnih skupnosti.

Karitas

Slovenska Karitas je najbolj vesela, da imajo projekti za ranljive lokalne skupnosti v afriških državah in drugod, ki jih sofinancirajo Vlada RS, podjetja in posamezniki, trajnostni učinek in lokalnim skupnostim omogočajo oskrbo s pitno vodo, hrano, šolanje, zdravstveno oskrbo ter dostojno delo in preživetje.

ADRA

Za **ADRA Slovenija** je bila letos najboljša izkušnja izjemna vključenost prostovoljcev v humanitarno delo ter podpora javnosti ob odzivu na katastrofalne poplave. Izjemno zanimiv je bil tudi terenski obisk projekta Čebelarke kot nosilke pozitivnih sprememb v Severni Makedoniji v sodelovanju z Ministrstvom za zunanje in evropske zadeve.

**Center
of Excellence
in Finance**

Ena ključnih prelomnic v delovanju **CEF** je bila razvoj lastne metodologije, s pomočjo katere smo postali učeča se organizacija. S pridobljenimi izkušnjami podpiramo javne institucije v Jugovzhodni Evropi, da postanejo organizacije, v katerih zaposleni razvijajo inovativne pristope k iskanju rešitev in skrbijo za deljenje znanja in izkušenj ter nenehno učenje.

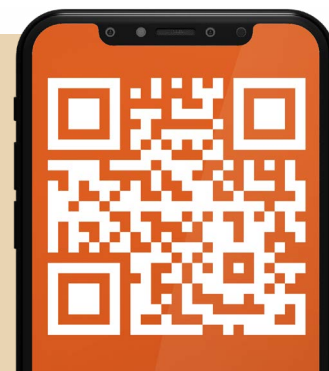

ZAVOD GLOBAL se ukvarja s podporo nevladnim organizacijam, ki imajo manj izkušenj s projektnim delom. Podpreti želimo realizacijo dobrih idej. Že dve leti sodelujemo s Kajžico, gostujočo organizacijo, skupnostjo, ki podpira doma šolajoče se otroke. Številni starši, ki sodelujejo s Kajžico, zaradi raznolikih potreb otrok potrebujejo drugačno vrsto šolanja. V zadnjih dveh letih smo s Kajžico stopili na pot gostovanja EVS prostovoljcev. Mineva leto dni gostovanja prve prostovoljke, ki je po zaslugi svoje dobre volje, empatije do otrok in prizadevnosti postala mali diamant ekipe Kajžice. Pridobila je tudi strokovno znanje o metodi Montessori in nenasilni komunikaciji (NVC).

Veselimo se novih podvigov, dogodivščin in učnih izkušenj za vse!

Začnite svoj teden z dobrimi vsebinami.

So vam všeč članki v tem časopisu? Pozitivnim vsebinam in novicam o rešitvah ter napredku v svetu lahko sledite na naši spletni strani sloga.platform.org.

Raziskovalci želijo z umetno inteligenco reševati dojenčke

■ Umrljivost dojenčkov se je od leta 2000 na svetovni ravni prepolovila, vendar se je med novorojenčki zmanjšala le za tretjino. Raziskovalci zdaj razvijajo ultrazvočne skenerje z vgrajeno umetno inteligenco.

Sara Bang

Danes sta za ultrazvočno preiskavo nosečnice potrebna težka oprema in usposobljen radiolog. To je težava v številnih državah, kjer primanjkuje opreme in zdravnikov.

“Leta 2020 je 2,4 milijona otrok umrlo v prvem mesecu po rojstvu. Veliko teh smrti bi bilo mogoče preprečiti,” pravi Mozziyar Etemadi, raziskovalec z Univerze North Western v Chicagu, ki se ukvarja z razvojem ultrazvočnega skenerja z vgrajeno umetno inteligenco, ki predvidi morebitne zaplete med nosečnostjo.

PREGLED OTROKA · Nosečnice v Slonokoščeni obali čakajo v vrsti na zdravstveni pregled. · Fotografija: UN Photo/Hien Macline

“Z majhnim ročnim skenerjem in pametnim telefonom se lahko nosečnice same pregledajo in ugotovijo, ali med nosečnostjo potrebujejo zdravniško pomoč,” pravi.

Podatke trenutno zbirajo v ZDA, Zambiji in Južnoafriški republiki, kjer ženske same pregledujejo svoje trebuhe. Umetna inteligenca se mora naučiti brati velike količine amaterskih slik, preden bo lahko prepoznala morebitne bolezni pri plodu. Ko bo usposobljena, bo mogoče skener uporabljati tudi na območjih brez dostopa do interneta. To je ključnega pomena za pomoč ženskam na oddaljenih območjih, ki imajo najslabši dostop do zdravstvene oskrbe.

“V naslednjih nekaj letih se bodo ženske lahko že same pregledovale,” pravi Mozziyar Etemadi, “in omogočile veliko več otrokom obetavnejši začetek življenja.”

Vrh za krepitev ciljev trajnostnega razvoja

■ Poročilo kaže, da je 17 ciljev trajnostnega razvoja še vedno daleč od uresničitve, vendar jih je še vedno mogoče doseči.

Thomas Gringer Jakobsen

Do roka za uresničenje ciljev trajnostnega razvoja, ki naj bi bili doseženi do leta 2030, je prehojena že več kot polovica poti. Toda kako so stvari napredovale, odkar so bili ti cilji sprejeti? V novem obsežnem Globalnem poročilu o trajnostnem razvoju 2023 skupina strokovnjakov ocenjuje stanje. Poročilo kaže, da se je napredek v zadnjih letih upočasnil, saj je bil le pri šestih od 17 ciljev dosežen zmeren napredek. Za to je delno kriva pandemija covid-19, vendar je bil tudi pred tem napredek prepočasen. Vseeno pa smo od leta 2015 dosegli napredek. Veliko več ljudi je dobilo dostop do osnovnih dobrin, kot so elektrika, neoporečna voda, mobilni telefon in lasten bančni račun. Tudi vmesni cilj, da se do leta 2030 reši življenje še več majhnih otrok, je še vedno na dobri poti, da bo dosežen.

POVEZOVANJE · Sodobna tehnologija spreminja življenje mnogih. · Foto: hadynyah

Kljub počasnemu napredovanju se Združeni narodi niso odrekli ciljem trajnostnega razvoja, zato so se 18. in 19. septembra 2023 predstavniki držav sestali na vrhu v New Yorku, kjer so razpravljali o tem, kako uresničiti zadane cilje.

Generalni sekretar ZN med drugim poziva vse države, naj pomagajo partnerskim državam pri zmanjševanju dolga, vsaka država pa naj si postavi jasne cilje, za koliko želi zmanjšati revščino do leta 2030. Da bi obrnili trend, bodo potrebne velike naložbe, vendar je cilje trajnostnega razvoja še vedno mogoče doseči z nekaj dodatnega truda držav, je zapisano v poročilu.

Pomemben trend: svet je zajel val ohranjanja oceanov

■ V zadnjih letih so se države po svetu dogovorile o številnih zelo obsežnih skupnih sporazumih za varstvo narave. V ospredju je zlasti zaščita morja pred onesnaževanjem in čezmernim ribolovom.

Thomas Gringer Jakobsen

Mnogi že dolgo pozivajo k ukrepom za zaščito svetovne narave, vendar države v ZN pogosto potrebujejo dolgo, da dosežejo dogovor. Kljub temu je bilo v zadnjih letih doseženih več ključnih sporazumov.

Med njimi je pomemben dogovor iz leta 2016 o ustavitvi nezakonitega ribolova, ene največjih težav, s katerimi se soočajo morski organizmi. Lansko leto pa so države v Montrealu sprejele sporazum na področju biotske raznovrstnosti. Med drugim mora svet do leta 2030 zaščititi 30 odstotkov kopnih in 30 odstotkov morskih površin.

Da bi v praksi pomagale zaščititi oceane, so države v začetku letošnjega leta podpisale sporazum, imenovan Pogodba o odprtem morju (Treaty of the High Seas). Ta prvič pravno omogoča zaščito morskih območij, tudi če so daleč od kopnega.

Eno od območij, kjer je učinek varstva morja očiten, je ocean ob obali Havajev. Tu so ZDA leta 2006 vzpostavile velikansko morsko zavarovano območje, 74-krat večje od Slovenije. Namen je bil zaščititi naravo znotraj tega območja, ven-

OHRANJEN ŽIVLJENJSKI PROSTOR · Morske želve so med živalmi, ki jim bo bolj okrepljeno varstvo morja koristilo. Fotografija te želve je bila posneta na otočju Galápagos · Foto: LFPunt

dar je bil učinek veliko večji. Tudi zunaj zavarovanih voda je danes tam veliko več rib kot prej. Podobno so tudi države, kot so Ekvador, Kostarika, Belize in Sejšeli, zavarovale ogromna morska območja.

Naslednji mednarodni sporazum je na poti in upamo, da bo dokončno oblikovan leta 2024. Tokrat bo cilj omejevanje največjih težav s plastičnimi odpadki.

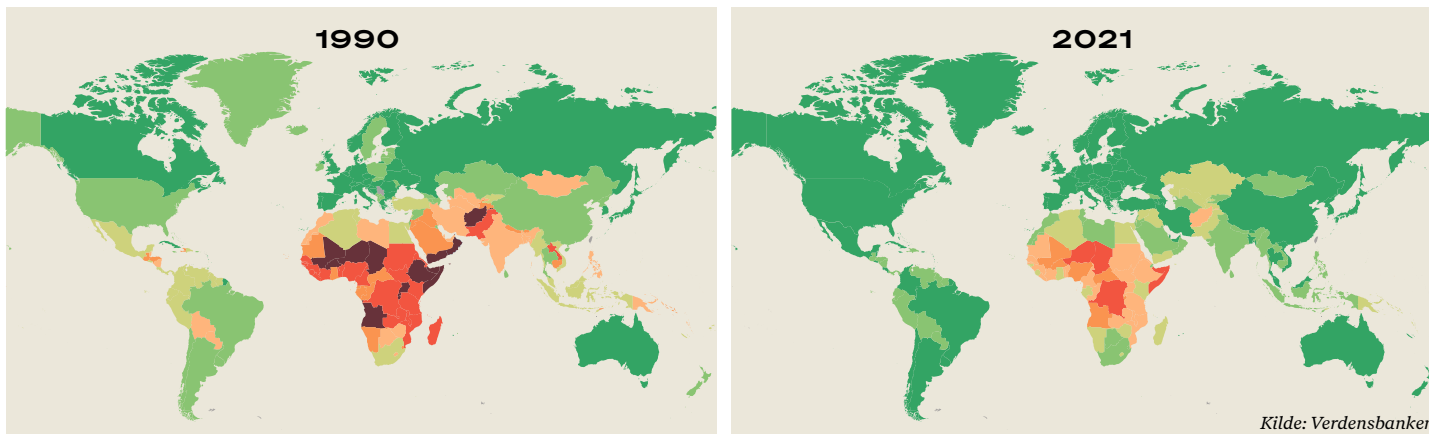
Obstaja že splošno soglasje, da je to področje, kjer je potrebno ukrepati. Številne države so že sprejele različne zakone in predpise, ki vključujejo davke na plastične vrečke in prepovedi številnih plastičnih izdelkov, ki najpogosteje končajo v okolju. EU je na primer prepovedala plastični jedilni pribor in vatirane palčke za enkratno uporabo, plastične slamice pa so v nekaj letih nadomestili s papirjem in drugimi materiali.

Vse več držav: Ljubezen ne bi smela biti zločin

Nizozemska je leta 2000 kot prva država na svetu dovolila istospolne poroke. Od takrat se je ta trend razširil in danes so takšne poroke dovoljene v 33 državah. Nekateri države, kjer zakonodaja prej ni urejala istospolnih porok, pa so se odločile za njihovo popolno prepoved.

TGJ

Ženske po svetu rojevajo vse manj otrok. Rast svetovnega prebivalstva se upočasnjuje.

Povprečno število otrok na žensko

Na svetu moramo najti prostor za še nekaj milijard prebivalcev. Vendar je rodnost že dosegla vrh.

Anders Seneca Bang

V 60. letih preteklega stoletja so imele ženske po svetu povprečno po pet otrok, zdaj pa se je to število zmanjšalo na 2,3 otroka na žensko. Številni dosežki omogočajo ženskam, da se same odločajo o številu svojih otrok. Zmanjševanje števila rojstev pomeni tudi, da se rast svetovnega prebivalstva upočasnjuje.

Manj revnih in manj otrok

Življenjski standard po vsem svetu se je v zadnjih desetletjih dvignil. Še pred 30 leti je približno vsak tretji prebivalec planeta živel v skrajni revščini, zdaj pa je ta delež padel na manj kot desetino.

Hkrati ima vse več ljudi dostop do zdravstvene oskrbe, več ljudi lahko pije neoporečno vodo in se bolje prehranjuje. Vse to pomeni, da se zdravje ljudi, zlasti otrok, po vsem svetu izboljšuje. Vsako leto preživi osem milijonov otrok več kot leta 1990.

Čeprav bi morda pomislili, da to pomeni nadaljnje pospeševanje rasti prebivalstva, je dolgoročno gledano ravno obratno. Ker se umrljivost dojenčkov zmanjšuje in preživi več otrok, imajo ženske manj otrok.

Sodobna kontracepcija je vse bolj v modi

Hkrati se vse več deklet vpisuje v šolo. Delež deklic in dečkov v osnovni šoli je zdaj po vsem svetu enak, vse več deklic pa tudi konča šolanje. Na področju visokošolskega izobraževanja so dekleta po vsem svetu prehitela fante.

Ne brez razloga strokovnjaki izobraževanje deklet označujejo za najboljšo svetovno naložbo. Raziskave kažejo številne pozitivne učinke izobraževanja. Bolj ko so dekleta izobražena, manj otrok imajo pozneje v življenju, več zaslužijo in več vpliva imajo na svoje življenje.

Izobraževanje deklic je po mnenju strokovnjakov najboljša svetovna naložba.

Število žensk, ki uporabljajo sodobno kontracepcijo, se povečuje. Na svetu je še vedno 164 milijonov žensk, ki bi želele uporabljati kontracepcijo, vendar do nje še nimajo dostopa. Hkrati pa se je število žensk, ki uporabljajo kontracepcijo, od leta 1990 skoraj podvojilo.

10 milijard in še nekaj več

Število ljudi na našem planetu se je v zadnjih 75 letih močno povečalo. Leta 1950 nas je bilo 2,5 milijarde, novembra 2022 pa smo že dosegli osem milijard.

Ta ogromna rast je posledica tako dejstva, da je bila rodnost v preteklosti zelo visoka, kot tudi dejstva, da se globalno zdravje ljudi izboljšuje, zato živimo vedno dlje.

Zdaj se rast svetovnega prebivalstva umirja. Za prehod s sedmih na osem milijard ljudi je bilo potrebnih 12 let. Po pričakovanjih ZN pa bo za naslednjo milijardo prebivalcev potrebnih 15 let, saj se rodnost zmanjšuje. Za naslednjo milijardo, z devetih na deset, pa bo potrebnih 21 let. Okrog leta 2080 bo svetovno prebivalstvo doseglo vrh pri 10,4 milijarde, nato pa bo počasi začelo upadati.

Svet v številkah

1/3

svetovne električne energije zdaj prihaja iz obnovljivih virov.
Vir: REN21

42

držav je bilo razglašeno za proste malarije.
Vir: SZO

61 %

poslank v državnem zboru Ruande je žensk.
Vir: Ruandski nacionalni statistični urad

37,8 %

poslank v državnem zboru Republike Slovenije je žensk.
(Vir: državni zbor Republike Slovenije)

2 mio

manj smrti na leto zaradi onesnaženega zraka v zaprtih prostorih v primerjavi z letom 1991.
Vir: Naš svet v podatkih

Najboljše novice iz sveta

Najboljše novice iz sveta so neodvisna publikacija, ki temelji na konstruktivnem novinarstvu in kampanjah. Pišemo o napredku in rešitvah za svetovne izzive.

Naše delo temelji na ciljih trajnostnega razvoja, ki vključujejo odpravo skrajne revščine, zmanjšanje globalne neenakosti in boj proti podnebnim spremembam.

Prepričani smo, da je poglobljeno znanje vir upanja in da upanje motivira ljudi k ukrepanju.

Več si lahko preberete na: verdensbedstenyheder.dk in sloga-platforma.si

Uredništvo danske izdaje:

Novinarji: Thomas Gringer Jakobsen, Anders Seneca Bang, Sara Bang
Karikaturistka: Lauge Eilsøe-Madsen
Grafično oblikovanje: Eva Søe Olsen
Urednica redakcije: Sophie Rytter Skjoldager
Odgovorni urednik: Thomas Ravn-Pedersen

Ustanovitelji The World's Best News so Združeni narodi, danske razvojne organizacije in danska poslovna skupnost. Izdaja se s podporo organizacije Danida.

Uredništvo slovenske izdaje:

Urednika: Nataša Novak, Max Zimani, SLOGA
Lektura: Roman Šimec
Grafično oblikovanje: Svetilka, d.o.o.

Izdaja SLOGA, Platforma nevladnih organizacij za razvoj, globalno učenje in humanitarno pomoč. Slovenska inačica je nastala v sklopu projekta Trajnostno. Lokalno. Globalno. II, ki ga financira Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve RS. Časopis izraža mnenja avtorjev in ne predstavlja uradnega stališča Vlade republike Slovenije.

Ilustracija: Lauge Eilsøe-Madsen

Potem ko je Kevin dolga leta bral le novice o vojnah in nesrečah, zdaj časopis bere na... poseben način.